

به نام خدا

موضوع:

**8 پیشنهاد برای بهبود عملکرد
مسئولان بهداشت حرفه ای کارخانجات و صنایع**

تهیه کننده:

علیرضا جلالی

کارشناس بهداشت حرفه ای

2	.....	پیشنهاد اول : خودتان را به مدیرتان معرفی کنید
3	.....	شرح وظایف مسئول بهداشت حرفه ای در کارخانه
3	.....	شرح حقوق مسئول بهداشت حرفه ای در کارخانه
4	.....	پیشنهاد دوم : هدف خود را در محیط کار بطور واضح و روشن شرح دهید
6	.....	پیشنهاد سوم: راهکارهایی برای نیل به اهداف خود تدوین کنید
6	.....	پیشنهاد چهارم :منابع اطلاعاتی بروز و قابل دسترس در محل کار داشته باشید
7	.....	پیشنهاد پنجم: به قلب محیط کار و کارکنان بروید
8	.....	پیشنهاد ششم: خودتان را عادت دهید به مستندسازی
8	.....	پیشنهاد هفتم: ممیزی و بازنگری را فراموش نکنید
9	.....	پیشنهاد هشتم : از ALARP کمک بگیرید
10	.....	مراحل موفقیت شما به عنوان مسئول بهداشت حرفه ای شرکت
10	.....	پیشنهاداتی طلایی در راستای مدیریت بهتر شما در محیط کار
11	.....	منابع

پیشنهاد اول:

خودتان را به مدیرتان معرفی کنید

- شرح آنکه چه تحصیلاتی، چه اطلاعاتی و از همه مهم تر چه مهارتهایی دارید برای مدیر شما بسیار مهم است.
- همیشه و همه جا خودتان را آنگونه که شایسته شماست معرفی کنید.

مهندس بهداشت حرفه ای بر اساس تعریف ILO کسی است که بتواند:

- حوادث محیط کار و عوامل شیمیایی فیزیکی و بیولوژیکی و سایر استرس زا ها در محیط کار را شناسایی کند
- خطرات بهداشتی حاصل از فرایندهای کاری را پیش بینی کرده و راهکارهای کنترلی را ارائه دهد.
- راههای ورود عوامل مضر به بدن و تاثیراتیکه این قبیل عوامل و فاکتورها روی سلامتی دارند را تشخیص دهد
- توانایی اندازه گیری میزان تماس کارگران با عوامل زیان آور و ارزیابی نتایج حاصله را داشته باشد
- روشها و فرایندهای کاری را از نظر امکان تولید و انتشار عوامل زیان آور و با نگرش حذف تماس یا کاهش آنها به حد قابل قبول ارزیابی کند
- آنالیز ریسک کلی فرایند یا محل کار و همکاری در اولویت بندی خطرات را انجام دهد (ارزیابی و مدیریت ریسک)
- چارچوب قانونی بهداشت حرفه ای در کشور را بداند
- پرسنل را در تمامی سطوح درباره تمامی جنبه های مواجهه با خطرات آموزش دهد
- دارای روحیه تیمی باشد و توانایی کار موثر در یک تیم با تخصصهای گوناگون را دارا باشد

داشتن روحیه تیمی چیست ؟

برای مثال در استفاده از تجهیزات حفاظ فردی مناسب وظیفه مسئول بهداشت حرفه ای مطالعه در زمینه استانداردهای PPE و تعیین وسیله مناسب جهت مقابله با خطرات است در حالیکه وظیفه کارفرما اختصاص بودجه لازم به منظور تهیه وسایل مورد نظر مسئول بهداشت حرفه ای و وظیفه کارگر استفاده صحیح و به موقع از وسایل حفاظت فردی تهیه شده می باشد .

شرح وظایف مسئول بهداشت حرفه ای در کارخانه

- 1- تشکیل کمیته حفاظت فنی و طرح مسائل بهداشتی و ایمنی در جلسات و ارائه پیشنهاد لازم به کارفرما
- 2- شناسایی مشاغل موجود و تعداد پرسنل هر شغل بر اساس عوامل زیان آور و ارائه راه حل جهت کنترل تماس به منظور پیشگیری از بیماریهای ناشی از عوامل فیزیکی ، شیمیایی ، ارگونومیکی ، بیولوژیکی ، و روانی محیط کار
- 3- برنامه ریزی جهت اندازه گیری حداقل سالی یکبار عوامل زیان آور و اقدامات کنترلی و ارسال نتایج به مرکز بهداشت مربوطه
- 4- برگزاری دوره های آموزشی برای کارگران و آشنا سازی آنها نسبت به مقررات بهداشتی و ایمنی
- 5- ثبت آمار حوادث و بیماریهای ناشی از کار و تعیین ضریب تکرار و شدت سالانه حوادث و ارسال به مراکز بهداشت مربوطه
- 6- نظارت بر تهیه و استفاده صحیح از وسایل حفاظت فردی و همچنین نصب پوستره های آموزشی بهداشتی و حفاظتی در محیط کار
- 7- شرکت در دوره های بازآموزی و گردهمائیهای مربوطه در جهت افزایش اطلاعات و به روز بودن
- 8- بازدید مستمر از سیستمهای حفاظتی موجود در کارخانه از قبیل سیستم اطفای حریق ، دربهای خروج اضطراری ، پلکان ، نرده ها و ...
و بسیاری وظایف دیگر ....

شرح حقوق مسئول بهداشت حرفه ای در کارخانه

بر طبق ماده 4 آیین نامه استقرار سیستم مدیریت سلامت کار، کارگر و محیط کار کارفرمایان موظفند آخرین اطلاعات در زمینه استانداردها، آیین نامه و قوانین جدید مرتبط با ایمنی و بهداشت و همچنین بخش نامه های مختلف از وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی و وزارت کار و امور اجتماعی را اخذ و در دسترس کارکنان و بالاخص مسئول ایمنی و بهداشت قرار دهند .

بر طبق ماده 7 همین آیین نامه کارفرمایان موظفند امکانات لازم جهت پایش و اندازه گیری عوامل زیان آور محیط کار را تامین و اجرا نمایند .

بر طبق ماده 2 آئین نامه نحوه ارائه خدمات بهداشت حرفه ای توسط دانش آموختگان بهداشت حرفه ای در صنایع و همچنین ماده 2 آیین نامه کمیته حفاظت فنی و بهداشت، اعضای کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار شرکت بایستی در برنامه های آموزشی و بازآموزی مربوطه به حفاظت فنی و بهداشت کار که توسط ارگانهای ذیربط برگزار می شود با هزینه کارفرما شرکت نمایند.

پیشنهاد دوم:

هدف خود را در محیط کار بطور واضح و روشن شرح دهید

هرگز بدون داشتن هدف مشخص موفقیتی در انتظار شما نیست. هدف بلند مدت بهداشت حرفه ای ارتقا و حفظ سلامت همه کارکنان است و اهداف کوتاه مدت شما هم در محل کار باید بر این مبنا تعیین شود. اهداف خود را تعیین و تدوین کرده و به مدیرتان هم به وضوح و روشنی اطلاع دهید.

نکته مهم :

اهداف شما و مدیرتان باید هماهنگ باشد

یک اصل مهم :

هرگز یک مسئول بهداشت حرفه ای در کارش موفق نمیشود مگر اینکه : در تدوین اهداف خود با مدیر شرکت به توافق برسد.

یک راهنمایی :

بهتر است قبل از شروع به کار از مدیرتان خیلی واضح و روشن بپرسید : هدف شما از ایجاد واحد ایمنی و بهداشت در شرکت چیست ؟
سپس هدف مدیر را با اهداف کلاسیک بهداشت حرفه ای مقایسه کرده و در نهایت به یک نتیجه واحد برسید .

بصورت کلاسیک هدف از انجام فعالیت های بهداشت حرفه ای در محیط کار عبارت است از :

- ① هدف اول: حصول اطمینان از سلامت نیروی کار و کنترل بیماریها و حوادث ناشی از کار.
- ② هدف دوم: حصول اطمینان از سلامت محیط کار و کنترل عوامل بیماریزا و حادثه آفرین.
- ③ اهداف HSE :

اساساً بایستی مربوط به کلیه سطوح سازمان باشند.
حتی المقدور بایستی کمی باشد .
براساس ریسکهای بالای سازمان باشند .

S.M.A.R.T

دارای محدوده زمانی (Time-bounded)
قابل دستیابی (Achievable)
مشخص (Specific)
واقع بینانه (Realistic)
قابل اندازه گیری (Measurable)

مثال:

خط مشی: به حداقل رسانیدن صدمات و بیماریهای کارکنان

اهداف کلان: کاهش نرخ حوادث به میزان 50% ظرف 2 سال آینده

اهداف خرد: کاهش تعداد کمردرد در قسمت تولید به میزان 20% تا پایان خرداد ماه

دو معیار سنجش ساده برای ارزیابی عملکرد جاری سیستم وجود دارد:

1 - تعداد حوادث یا رویدادهای مرتبط با HSE

2 - هزینه HSE

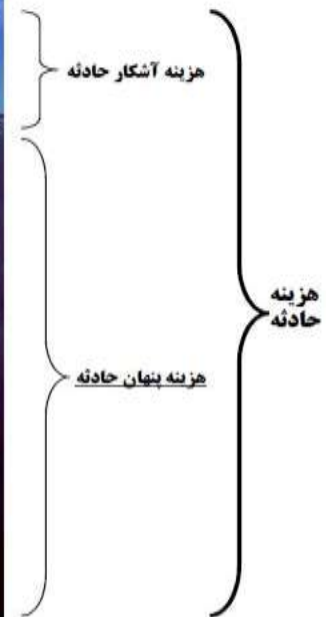
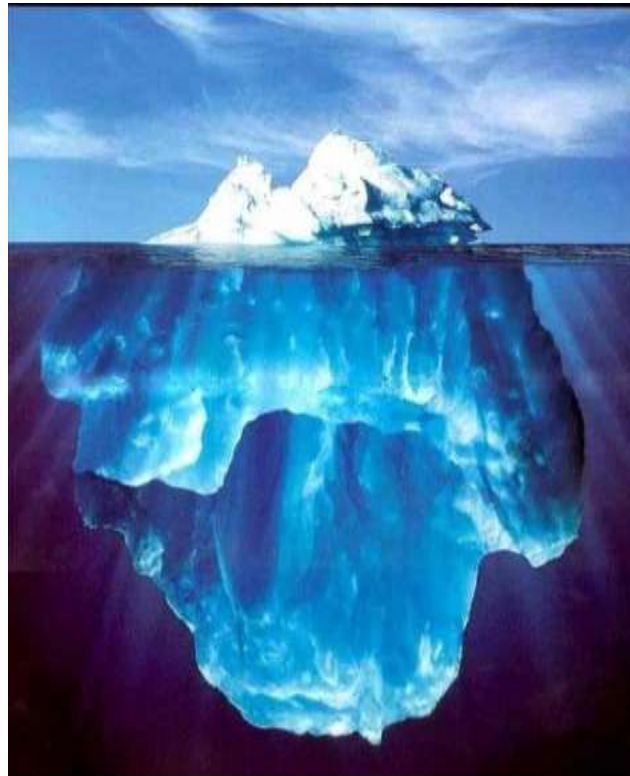
1 - تعداد حوادث یا رویدادهای مرتبط با HSE :

اندازه گیری تعداد حوادث و رویداد های مرتبط با HSE که در طول سال گزارش می شود، شاخصی از عملکرد HSE سازمان می باشد.

معمولا سازمان هایی که تعداد حوادث و رویداد آنها کم است می توانند تصور کنند که سطح عملکرد خوبی دارند. هرچند این مطلب می تواند ناشی از خوش شانسی باشد تا مدیریت درست. به عنوان نقطه شروع ، هر سازمان باید اطمینان حاصل کند که حوادث و رویدادها بطور کافی و کامل گزارش می شوند.

2 - هزینه HSE :

- سازمان ها به طور عموم بر این باورند که اکثر هزینه ها تحت پوشش بیمه قرار گرفته یا می گیرد ، در حالیکه توسط بیمه پرداخت نگردیده و از منبع سایر بودجه های سازمان تأمین می گردد د (مثل بودجه سرویس و نگهداری، مرخصی استعلاجی، افزایش حق بیمه و ...).
- مطالعات انجام شده بر روی شرکت های انگلیسی نشان می دهد که آندسته از هزینه های حوادث که تحت پوشش شرکت های بیمه قرار نگرفته بودند بین ۸ تا ۳۶ برابر بیشتر از هزینه های ناشی از پرداخت حق بیمه در زمان انجام مطالعات بوده است.

پیشنهاد سوم:

راهکارهایی برای نیل به اهداف خود تدوین کنید

- ϕ - تشکیل پرونده های بهداشت برای کلیه کارکنان
- ϕ برگزاری دوره های متناوب آموزشی بهداشتی و ایمنی
- ϕ انجام اقدامات کنترلی مهندسی و مدیریتی جهت کاهش آلاینده ها و ...

آشنایی با چرخه PDCA

مدیریت مدرن، مفهوم مدیریت را به صورت زیر تعریف کرده است :

- طراحی - Plan
- انجام / اجرا - Do
- چک کردن - Check
- اقدام برای بهبود - Act

بدین معنی که فرایند را طراحی کنید، بر اساس آن طرح را اجرا کنید، طرح انجام شده را چک کنید و بر اساس نتایج حاصله از چک و بازرسی های انجام شده اقداماتی برای اصلاح نقاط ضعف و نیز بهبود کارایی و محصولات انجام دهید که این رویه منجر به بهبود مستمر در سیستم خواهد شد .

پیشنهاد چهارم:

منابع اطلاعاتی بروز و قابل دسترس در محل کار داشته باشید

- دستورالعمل ها و مقررات کارشکرت
- آیین نامه های وزارت بهداشت و وزارت کار
- نشریات مختلف ایمنی و بهداشت

پیشنهاد پنجم:

به قلب محیط کار و کارکنان بروید

- آگاهی و اطلاع کامل از شرایط محیط کار و کارکنان و آنچه میان محیط کار و کارکنان می گذرد بخشی از ماهیت کارشماست
- شما از پس کارها بر نمی آید مگر اینکه همراه با یک تیم کامل باشید
- تیم بهداشت حرفه ای باید مانند رودخانه همیشه در کارگاه جاری باشد

اطلاعات - مهارت - تجارب

- اطلاعات : دروس کلاسیک دانشگاهی ، کتاب ها ، مقالات ، سایت های اینترنتی و ...
- مهارت : کار با ابزارهای سنجش عوامل زیان آور ، نحوه شناسایی خطرات ، برآورد هزینه یک روش اصلاحی ، آموزش به کارگران ، نحوه ارتباط صحیح ، مهارت سخن گفتن و اعتماد به نفس
- تجربه : بسیاری از نکات فقط توسط تجربه و مرور زمان کسب می شوند

پیشنهاد ششم:

خودتان را عادت دهید به مستندسازی

شما باید بنا به دلایل مختلف اطلاعات را به صورت مستند اعم از کاغذی و یا بصورت الکترونیک ایجاد و نگهداری نمایید:

- ارجاع به مستندات مربوطه در اسناد مختلف
- برنامه ریزی کوتاه و بلند مدت
- ثبت وقایع به منظور تجزیه تحلیل بهتر
- ثبت اطلاعات به منظور ارجاع وظایف به مسئول بهداشت حرفه ای بعدی
- ثبت اطلاعات به منظور احقاق حق خود در برابر بازخواست ها
- ثبت وقایع به منظور گزارش به سایر مقامات و سازمان ها

کنترل مدارک و مستندات

- مدارک و داده ها در محل مشخصی قرار گیرند.
- مدارک و داده ها به صورت ادواری مورد بازرنگری و در صورت نیاز به تجدید نظر در مورد آنها اقدام شود.
- مدارک منسوخ به فوریت از محل های انتشار و محل های استفاده جمع آوری گردند یا به طریق دیگری از استفاده ناخواسته از آنان جلوگیری شود.
- سیستم علامت گذاری مناسب بر روی مستندات، در کل شرکت کاملاً یکسان انجام گردد

پیشنهاد هفتم

ممیزی و بازرنگری را فراموش نکنید

به زبان خیلی ساده هر چند وقت یکبار برگردید و به راه طی شده بنگردید و این سوالات را پاسخ دهید:

- ✓ کجا بودید؟
- ✓ در حال حاضر در کجا قرار دارید؟

✓ مسیر طی شده صحیح است یا خیر؟

نام دیگر بازنگری، پایش یا مانیتورینگ است که متأسفانه در کشور ما ضعیف ترین بخش سیستم های مدیریتی را تشکیل می دهد.

پیشنهاد هشتم

از ALARP کمک بگیرید

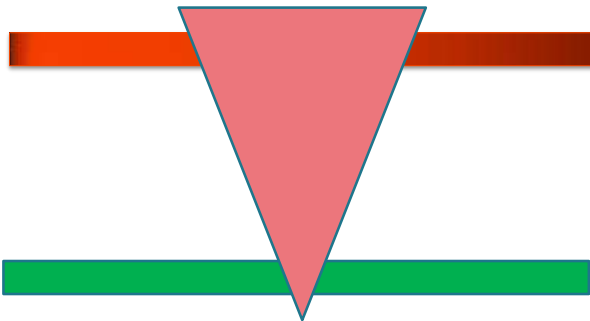
Reasonably Practicable As Low As ϕ به معنی کمترین حد ریسک که به طور معقول

بتوان به آن دست یافت و آن را قبول کرد.

ϕ آشنایی با ALARP باعث می شود از سطح توقعات بیجای مسئول بهداشت و ایمنی کاسته

شود. (مته به خشخاش نگذارید !!)

ریسک به هیچ وجه قابل قبول نمی باشد

قابل تحمل است اگر :

کاهش ریسک غیر عملی باشد یا اگر هزینه های کاهش ریسک با پیشرفت بدست آمده تناسب نداشته باشد

ریسک قابل اغماض و قابل قبول

مراحل موفقیت شما به عنوان مسئول بهداشت حرفه ای شرکت

پیشنهاداتی طلایی در راستای مدیریت بهتر شما در محیط کار

- 1 - سعی کنید با اصول ساده روانشناسی آشنا شوید
- 2 - با شروع به موقع جلسات، وقت‌شناسی را عملاً به حاضرین بیاموزید
- 3 - برای گیراتر شدن سخنان خود، همیشه چند عبارت کلیدی از بزرگان و افراد برجسته در ذهن داشته باشید و در موقع لزوم آنها را به کار ببرید
- 4 - در انجام کارها به سه نکته بیش از بقیه نکات توجه کنید :
اعتماد به نفس، اعتماد به نفس، اعتماد به نفس
- 5 - اگر از موضوعی علمی ، اطلاعی ندارید، یا احتیاج به توضیحات بیشتری دارید، بدون هیچ تردیدی سؤال کنید
- 6 - در مورد چیزی که نمی‌دانید، به کسی اطلاعات اشتباه ندهید و از گفتن نمی‌دانم، هراسی نداشته باشید
- 7 - به منظور آگاهی از مطالب جدید علمی، در چند سایت اینترنتی مرتبط عضو شوید
- 8 - مسئولیت پذیر و وقت شناس باشید
- 9 - خوش‌ژست، خوش لباس و خوش‌بیان باشید و در جمع با انرژی و اشتیاق حاضر شوید

منابع :

1. <http://gholami58.blogfa.com/post-9.aspx>
2. [/http://ghalenoy.persianblog.ir/post/11](http://ghalenoy.persianblog.ir/post/11)
3. <http://www.persiansafety.com>
4. <http://iranianhse.mihanblog.com/post/45>
5. *Assessment Training . Safety Risk & Arthur D. Little. Occupational Health June 2005*
6. <http://iranhse.blogfa.com/post-28.aspx>
7. *HSE Management System. Dec 2007 . Alizadeh .M*
6. اهداف سیستم های مدیریت یکپارچه . واحد HSE شرکت مپنا
7. آیین نامه استقرار سیستم مدیریت سلامت کار ، کارگر و محیط کار
8. آیین نامه کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار
9. آئین نامه نحوه ارائه خدمات بهداشت حرفه ای توسط دانش آموختگان بهداشت حرفه ای در صنایع.